

การเปลี่ยนแปลงสัทลักษณะของ วรรณยุกต์เสียงตรีในภาษาไทย¹

ผฉินทรธา อีรานนท์²

บทคัดย่อ

วรรณยุกต์ในภาษาไทยมี 2 ประเภท ได้แก่ วรรณยุกต์ระดับ ประกอบด้วย วรรณยุกต์สามัญ เอก และตรี วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ ประกอบด้วย วรรณยุกต์โทและจัตวา (Abramson 1962) แต่จากงานวิจัยเรื่อง *หน่วยจังหวะกับการแปรของวรรณยุกต์ในคำพูด*

ต่อเนื่องภาษาไทย ผฉินทรธา (2000) ได้พบว่า สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยวได้เปลี่ยนแปลงไป จากสัทลักษณะสูง-ระดับ เป็น กลาง-ขึ้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยว โดยเน้นการประมวลและสังเคราะห์ความรู้จากการ

1. ผู้เขียนขอขอบคุณรศ.ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ ครูคนแรกผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้เรื่องสัทศาสตร์และสัทวิทยา ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันมีคุณค่าสำหรับผลงานวิจัยที่เสนอไว้ในบทความนี้

2. ผู้เขียนเป็นนิสิตปริญญาเอก ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศึกษาเชิงกลศาสตร์จากผลงานวิจัยต่าง ๆ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1911-2000 รวมระยะเวลา 90 ปี ผลการวิจัยพบว่า สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีได้เปลี่ยนไปแล้ว โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านระดับเสียงสูงต่ำ (pitch height) จากระดับเสียงสูง เป็น กลาง และการขึ้นลงของระดับเสียง (pitch contour) จากขึ้น-ตก เป็น ตก-ขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงกันข้าม

บทนำ

วรรณยุกต์เป็นเสียงซ้อนที่สำคัญในภาษาไทย เนื่องจากวรรณยุกต์มีนัยสำคัญทางภาษาศาสตร์ในระดับคำ กล่าวคือ วรรณยุกต์ทำให้ความหมายของคำแตกต่างกัน ความสำคัญของวรรณยุกต์นี้เองทำให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวรรณยุกต์ของภาษาไทยจำนวนมากทั้งในระดับสัทศาสตร์และสัทวิทยา แต่ในบทความนี้จะเป็นการศึกษาวรรณยุกต์ระดับสัทศาสตร์เท่านั้น

งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณยุกต์ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน มีทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับวรรณยุกต์ในคำเดี่ยวพยางค์เดี่ยว (Abramson 1962, 1975, 1979; Erickson 1974) งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณยุกต์ในพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนักเบาในคำพูดต่อเนื่อง (Hiranburana 1972; Potisuk et al. 1994; Tingsabadh 1997) และงานวิจัยเกี่ยวกับวรรณยุกต์ในจังหวะการพูดภาษาไทย (Gandour 1999; ผณิตรา 2000) จะเห็นว่าขณะที่มีการวิจัยเกี่ยวกับวรรณยุกต์ภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องนั้น การศึกษาวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยวกลับลดบทบาทลงไปเป็นเพียงงานวิจัยที่เป็นพื้นฐานของการศึกษาวรรณยุกต์ในแง่มุมอื่น ๆ รวมทั้งการพิจารณาวรรณยุกต์ในบริบทนอกเหนือจากบริบทอื่นที่นอกเหนือจากบริบทคำเดี่ยวพยางค์เดี่ยว อย่างไรก็ตาม ผณิตรา (2000) พบว่า การศึกษาวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยวยังคงมีลักษณะบางประการที่น่าสนใจดังที่ผณิตราได้ตั้งข้อสังเกตว่า วรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยว

พยางค์เดียว ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิสัณลักษณ์ไปแล้ว กล่าวคือ มีการเปลี่ยนแปลงจากวรรณยุกต์ที่มีสัทลักษณะสูง-ระดับเป็นวรรณยุกต์ที่มีสัทลักษณะกลาง-ขึ้น

โดยแท้จริงแล้ว สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสมัยต่าง ๆ นั้น ตั้งแต่องานวิจัยของปิยฉัตร (1991) ได้สังเกตเห็นไว้ โดยปิยฉัตรสังเกตเห็นว่าสัทลักษณะของวรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์ตรีในระยะเวลาที่ศึกษานั้น แตกต่างจากสัทลักษณะของวรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์ตรีในการศึกษาของ Abramson (1962) แต่ก็ไม่ได้อ้างถึงรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงมากนัก เนื่องจากปิยฉัตรมุ่งศึกษาเรื่องการแปรของสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ผู้บอกภาษาที่มีอายุต่างกันให้อยู่ในสมัยเดียวกัน มากกว่าที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ต่างสมัย

งานวิจัยนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลา 90 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1911-2000 โดยศึกษาจากงานวิจัยในสมัยต่าง ๆ 3 สมัย คือ สมัยที่หนึ่ง ช่วงปี 1911 (งานวิจัยของ Bradley, อ้างถึงใน *Thai-English Dictionary* ของ George Bradley McFarland⁴) สมัยที่สอง ช่วงปี 1962-1974 (งานวิจัยของ Abramson และ Erickson) และสมัยที่สาม ช่วงปี 1991-2000 (งานวิจัยของ Abramson, ปิยฉัตร, Tamtavitikul, Potisuk Gandour and Harper, Tingsabadh and Deeprasert, พลินทรา และวีไลลักษณ์)

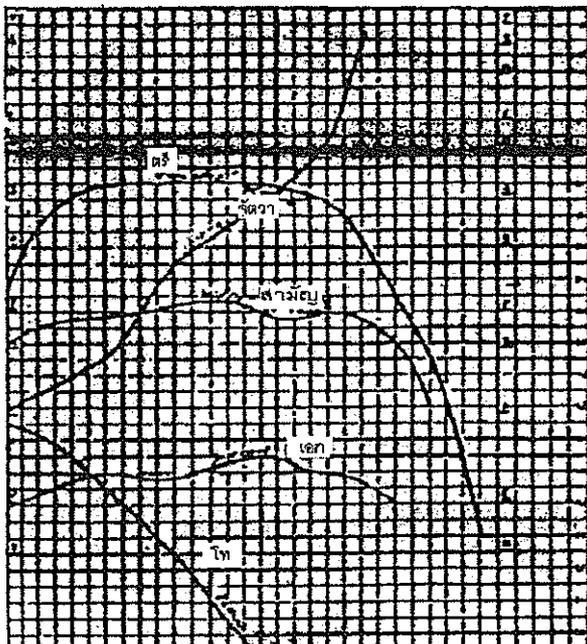
3. อมรา (2543) กล่าวว่า การแปรแตกต่างจากการเปลี่ยนแปลง การแปรของภาษาเป็นปรากฏการณ์ที่ภาษามีความหลากหลายในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งโดยเฉพาะในช่วงเวลาปัจจุบัน ส่วนการเปลี่ยนแปลงของภาษาคือปรากฏการณ์ที่ภาษาเปลี่ยนไปตามกาลเวลา และอาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษาคือการแปรของภาษาแบบหนึ่งนั่นเอง

4. แม้ใน *Thai-English Dictionary* ของ George Bradley McFarland (1994) จะอ้างถึงงานของ Cornelius B. Bradley ที่ตีพิมพ์ในปี 1966 แต่บทความนี้ได้รับการตีพิมพ์ตั้งแต่ปี 1911 ผู้เขียนจึงถือว่าบทความนี้อยู่ในช่วงปี 1911

ผลการวิจัยสัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในสมัยต่าง ๆ

วรรณยุกต์ในภาษาไทยนั้นโดยปกติจะกล่าวว่ามี 5 หน่วยเสียง ได้แก่ วรรณยุกต์สามัญ วรรณยุกต์เอก วรรณยุกต์โท วรรณยุกต์ตรี และวรรณยุกต์จัตวา แต่การกล่าวถึงวรรณยุกต์ในลักษณะนี้ กล่าวในฐานะที่วรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงซึ่งอยู่ในระบบเสียงภาษาไทยมิได้กล่าวถึงลักษณะทางสัทศาสตร์ที่แท้จริงแต่ประการใด ดังนั้น เพื่อแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ตรี ผู้เขียนจะนำผลการศึกษาวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยวในแต่ละช่วงเวลามาศึกษาเปรียบเทียบกันดังต่อไปนี้

ในปี 1911 Cornelius B. Bradley ได้ศึกษาลักษณะเชิงกลสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยว แต่ไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับผู้บอกรายว่ามีจำนวนเท่าใด เป็นเพศใด และอายุเท่าใด ผลการวิจัยพบว่า วรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยมีสัทลักษณะสูง-ตก

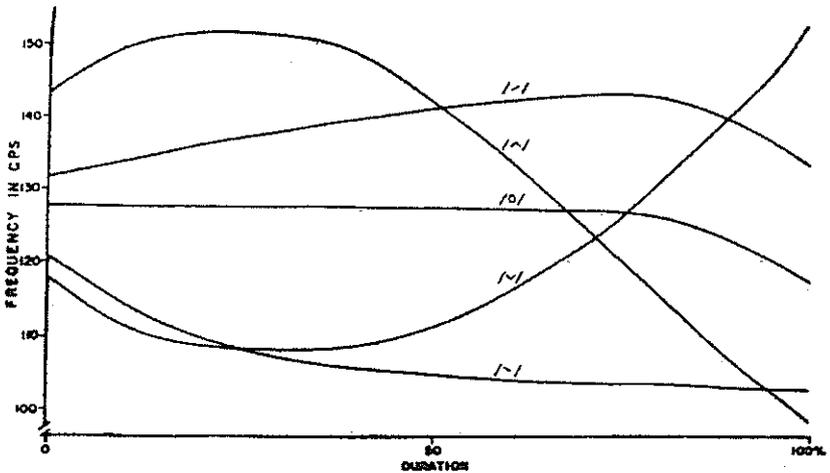

ภาพที่ 1⁵ สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยวปี ค.ศ. 1911 (Bradley)

ในปี 1962 Arthur S. Abramson ได้ศึกษาลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยว โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาเพศชาย 1 คน แต่ไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับอายุของผู้บอกภาษา อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนประมาณว่าในขณะนั้นผู้บอกภาษามีอายุ 20-30 ปี ถ้าเป็นปัจจุบันอายุผู้บอกภาษาคงอยู่ในช่วง 60-70 ปี ผลการวิจัยพบว่า วรรณยุกต์ตรีในภาษาไทย

5. ภาพที่แสดงผลการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาไทยทั้งหมดในงานวิจัยนี้ เป็นภาพดัดแปลงจากฉบับจริงเพื่อความเหมาะสม

มีสัทลักษณะสูง-ระดับ⁶

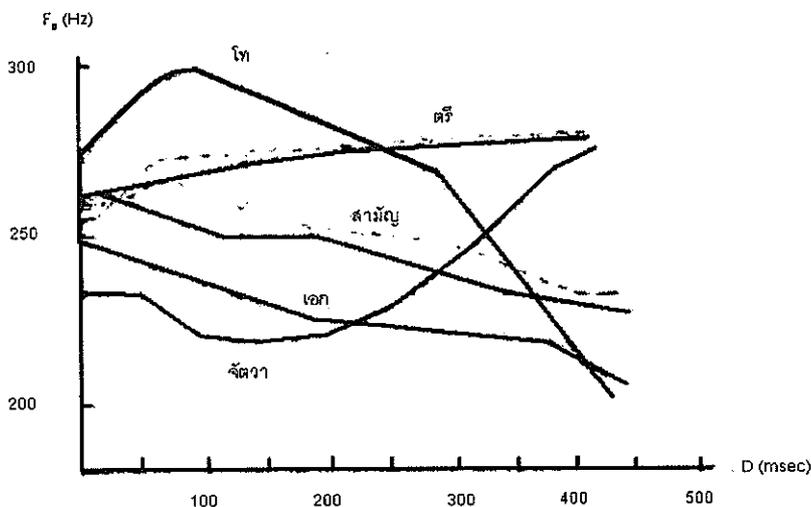
ภาพที่ 2 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยวปี ค.ศ. 1962 (Abramson)

ในปี 1974 Donna Erickson ศึกษาลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยว⁷ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 4 คน เพศชาย 3 คน เพศหญิง 1 คน แต่ไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับอายุของผู้บอกภาษา อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนประมาณว่ามีอายุ 20-30 ปี ถ้าเป็นปัจจุบัน

6. สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีที่ Abramson (1962) พบอาจไม่ได้มีลักษณะเชิงกลศาสตร์ที่สูง-ระดับเมื่อพิจารณาจากการมอง แต่ Abramson คงจะจำแนกตามลักษณะทางสัทวิทยาเป็นสำคัญ ซึ่งทางสัทวิทยาจำแนกให้วรรณยุกต์เสียงตรีเป็นวรรณยุกต์ระดับ (static tone) ความจริงแล้ว Abramson ศึกษาวรรณยุกต์ในพยางค์เสียงยาวและพยางค์เสียงสั้น ซึ่งสัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในพยางค์ทั้งสองประเภทแตกต่างกัน แต่ในงานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะพยางค์เสียงยาว (คำเป็น) เท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่ส่วนใหญ่เน้นที่การศึกษาสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในพยางค์เสียงยาว

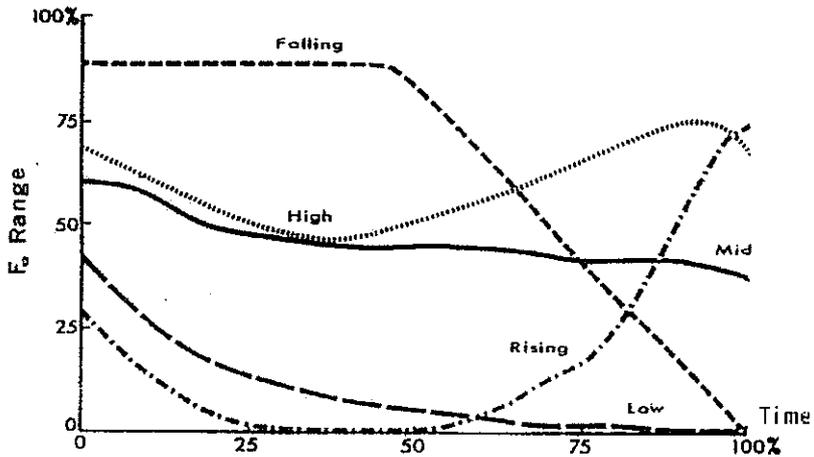
7. ผลงานวิจัยของ Erickson ในภาพข้างต้นผู้เขียนนำแต่ผลการวิจัยของผู้บอกภาษาเพศหญิงมาพิจารณา

อายุผู้บอกภาษาคงอยู่ในช่วง 50-60 ปี ผลการวิจัยพบว่า วรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยมีสัทลักษณะสูง-ระดับเช่นเดียวกับ Abramson แต่ลักษณะเชิงกลเมื่อพิจารณาจากการมองสัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีของ Erickson ดูจะมีคุณสมบัติสูง-ระดับมากกว่าของ Abramson

ภาพที่ 3 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยวปี ค.ศ. 1974 (Erickson)

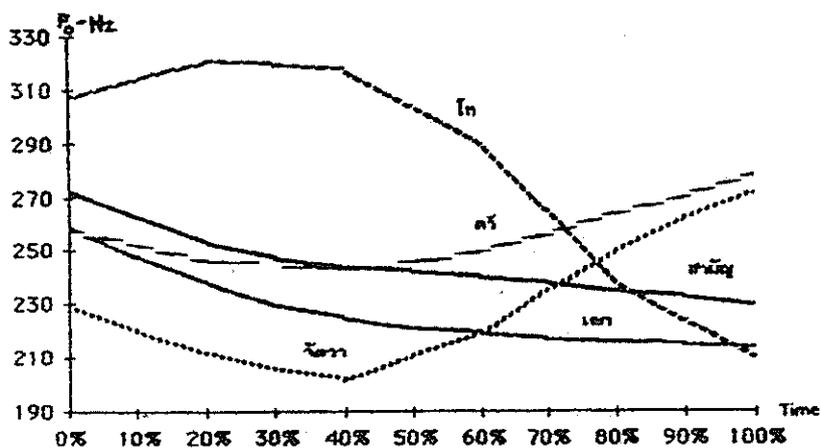
ในปี 1979 Arthur S. Abramson ได้ศึกษาสัทลักษณะเชิงกลสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยว โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 1 คน เพศหญิง แต่ไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับอายุผู้บอกภาษา อย่างไรก็ตามผู้เขียนประมาณว่ามีอายุ 20 ปี ถ้าเป็นปัจจุบันอายุผู้บอกภาษาคงอยู่ในช่วง 42 ปี ผลการวิจัยพบว่า วรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยมีสัทลักษณะสูง-ขึ้น

ภาพที่ 4 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวในปี ค.ศ. 1979 (Abramson)

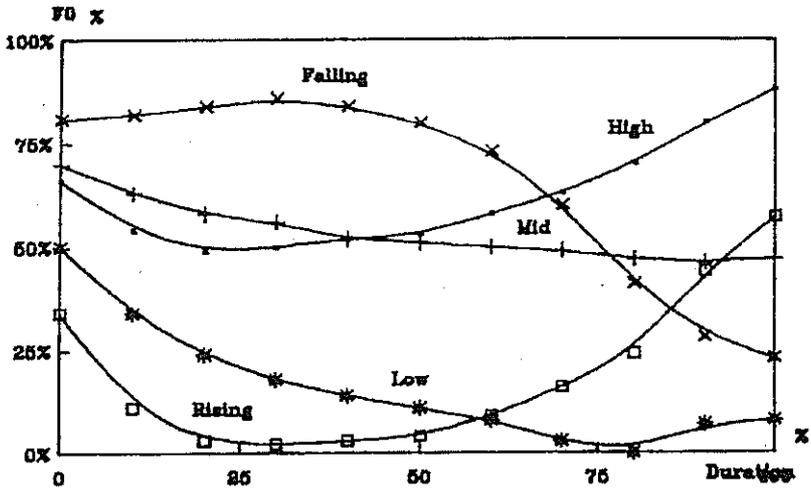
ในปี 1991 ปิยฉัตร ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยพิจารณาการแปรตามกลุ่มอายุ 3 ช่วงอายุ คือ 50-60 ปี 30-40 ปี และ 10-20 ปี ปิยฉัตรพบว่า วรรณยุกต์ที่มีการแปรตามกลุ่มอายุอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ วรรณยุกต์โทและวรรณยุกต์ตรี ส่วนวรรณยุกต์ที่ไม่มีการแปรตามกลุ่มอายุอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ วรรณยุกต์สามัญ เอก และจัตวา

สำหรับลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวที่ปิยฉัตรพบนั้น ปิยฉัตรเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 1 คน เพศหญิง อายุ 22 ปี ซึ่งปัจจุบันคงมีอายุ 36 ปี ผลการวิจัยพบว่า สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีมีลักษณะกึ่งกลาง-ขึ้น

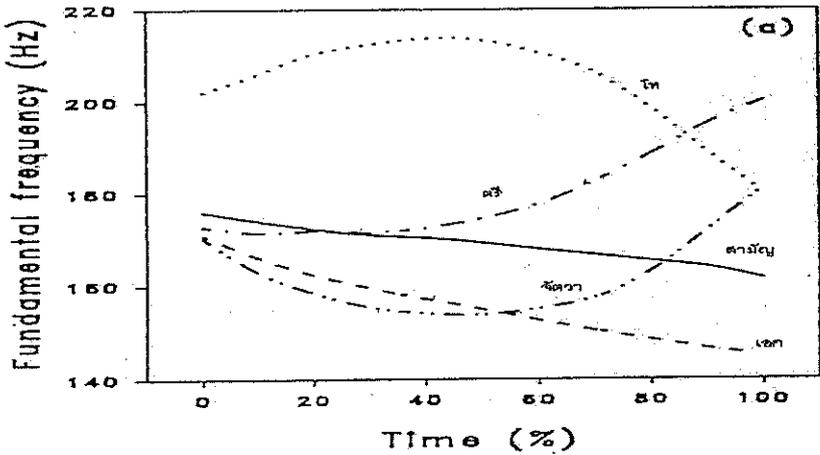
ภาพที่ 5 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยวในปีค.ศ. 1991 (ปิยฉัตร)

ในปี 1992 Apiluck Tamtavitikul ได้ศึกษาสัทลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยว โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 1 คน เพศหญิง อายุประมาณ 20 ปี ถ้าเป็นปัจจุบันอายุผู้บอกภาษาคงอยู่ในช่วง 28-30 ปี ผลการวิจัยพบว่า วรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยมีสัทลักษณะสูง-ขึ้น

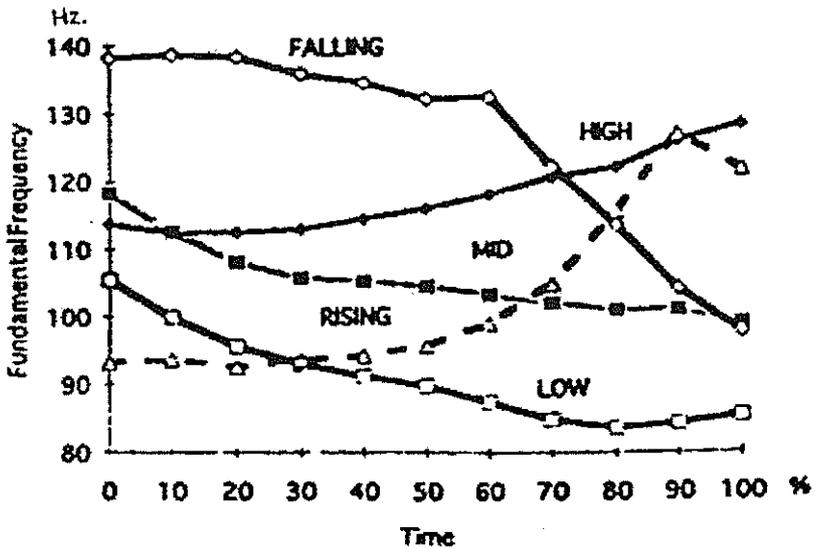
ภาพที่ 6 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวในปี ค.ศ. 1992 (Tamtavitikul)

ในปี 1994 Potisuk, Gandour and Harper ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนักและพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงเบาในคำพูดต่อเนื่องภาษาไทย ผู้บอกภาษาในงานวิจัยนี้มี 3 คน เป็นชายอายุ 22 ปี จำนวน 1 คน และเป็นหญิงอายุ 25 กับ 32 ปี จำนวน 2 คน ผลการวิจัยพบว่า วรรณยุกต์ตรีในพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนักมีสัทลักษณะเหมือนกับสัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียว กล่าวคือ มีสัทลักษณะกึ่งกลาง-ขึ้น

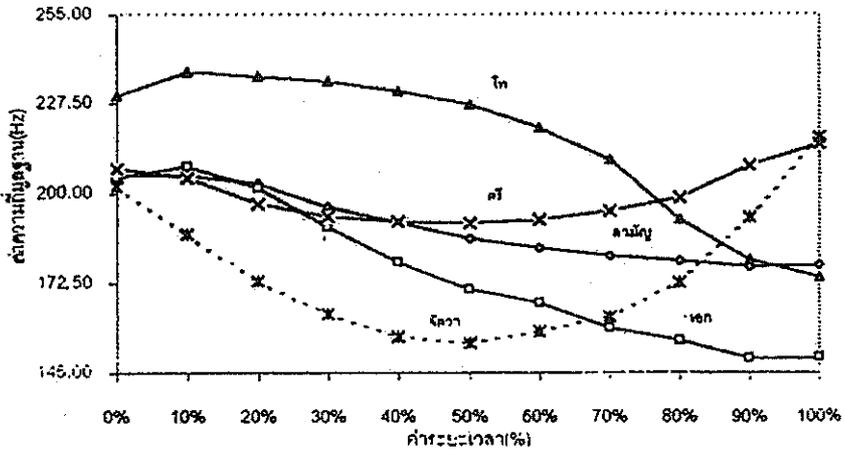
ภาพที่ 7 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวในปี ค.ศ. 1994 (Potisuk et al)

ในปี 1997 Tingsabadh and Deeprasert ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยพิจารณาการแปรตามปริบทระหว่างปริบทคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวกับปริบทการลงเสียงหนัก-เบาในคำพูดต่อเนื่อง โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 1 คน เพศชาย อายุ 33 ปี ซึ่งปัจจุบันคงมีอายุ 37 ปี ผลการวิจัยพบว่าวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวมีสัทลักษณะกลาง-ขึ้น

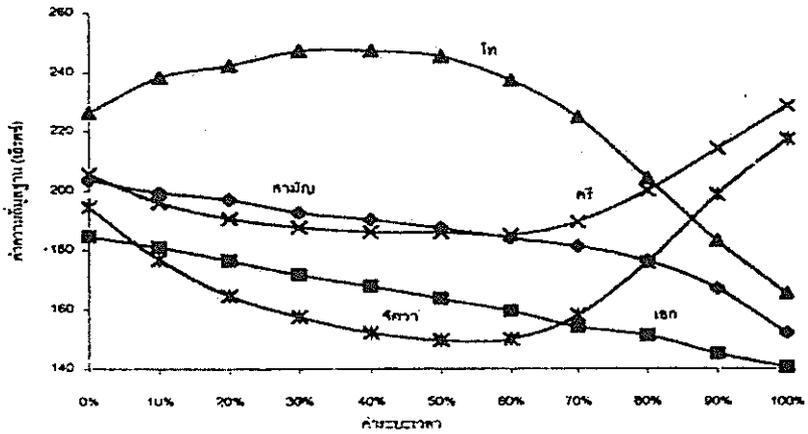
ภาพที่ 8 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวในปี ค.ศ. 1997 (Tingsabadh and Deeprasert)

ในปี 2000 ผดมินตรา ได้ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยพิจารณาการแปรตามปริบทระหว่างปริบทคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวกับปริบทการลงจังหวะคำพูดต่อเนื่อง โดยเก็บข้อมูลจากผู้ออกภาษา 3 คน เพศหญิง อายุ 26-30 ปี ผลการวิจัยพบว่าวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวมีสัทลักษณะกลาง-ขึ้น

ภาพที่ 9 สัมพันธภาพของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวในปี ค.ศ. 2000 (ผดนิทรา)

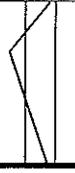
ในปี 2000 วิไลลักษณ์ได้ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ในการพูดภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยพิจารณาการแปรตามบริบทระหว่างบริบทคนไทย คนแต่จิว และคนชีกส์ ในงานวิจัยนี้ วิไลลักษณ์ได้ศึกษาสัมพันธภาพของวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียว โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 5 คน เพศหญิง อายุ 30-40 ปี ผลการวิจัยพบว่า วรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวมีสัมพันธภาพกลาง-ขึ้น

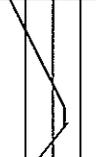
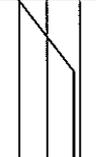
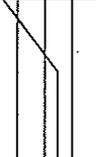
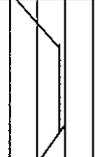
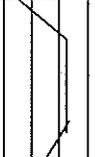

ภาพที่ 10 สัมพันธภาพของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวในปี ค.ศ. 2000 (วีโลลักษณะ)

เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพของเสียงวรรณยุกต์ตรีชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้เขียนได้ปรับเปลี่ยนค่าความถี่มูลฐาน (Fundamental frequency หรือ F_0) ในแต่ละงานวิจัยให้เป็น 5 ช่วง ซึ่งแทนระดับเสียง 5 ระดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตั้งแต่ว่า ค.ศ. 1911-2000

สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ในสมัยต่างๆ							
สมัยที่	ผู้เขียน	ปีที่ศึกษา	อายุผู้ออกภาษาในอดีต (ปี)	อายุผู้ออกภาษาในปัจจุบัน (ปี)	เพศ	สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์แบบ tone stick	สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์แบบตัวเลข
หนึ่ง	Bradley	1911	-	-	-		442
							454
สอง	Erickson	1974	20-30	47-57	หญิง		44
							45
	Abramson	1979	20	42	ชาย		435 45

ปิยฉัตร	1991	22	32	หญิง		324
Tamavitikul	1992	33	42	หญิง		435
Polsuk et al	1994	22-32	29-39	หญิง และ ชาย		334
Tingsabadh & Deepasert	1997	33	37	ชาย		345
ผเนินทรา	2000	26-30	26-30	หญิง		334
วีเลิศเกษมณี	2000	30-40	30-40	หญิง		334
ตาม						

ตารางที่ 1 ข้างต้นแสดงให้เห็นสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตรีดังนี้

ในสมัยที่ 1 (รูปภาพที่ 1 และตารางที่ 1) สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตรีเป็นสูง-ตกและมีสัญลักษณ์เป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ

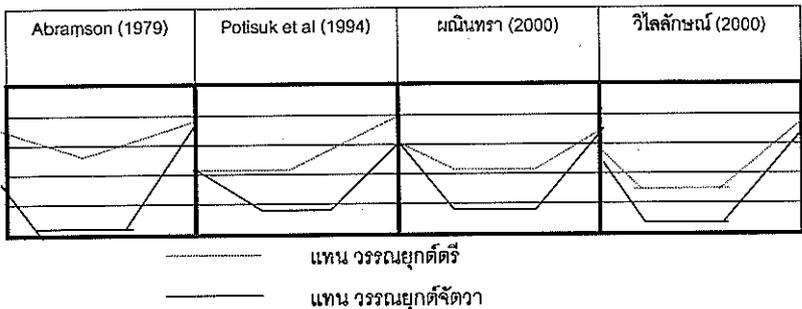
ในสมัยที่ 2 (รูปภาพที่ 2 และ 3 และตารางที่ 1 ประกอบ) ซึ่งมีระยะเวลาห่างจากสมัยที่ 1 ประมาณ 50-60 ปี สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตรีดูเหมือนจะยังมีลักษณะสูง-ตก ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของ Abramson (1962) แต่ลักษณะการตกตอนปลายไม่ชัดเจนเท่ากับในสมัยแรก ต่อมาอีก 12 ปี Erickson (1974) พบว่าสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตรีเปลี่ยนแปลงไปเป็นวรรณยุกต์ที่มีสัญลักษณ์เป็นเสียงสูงระดับ

ในสมัยที่ 3 (รูปภาพที่ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 และตารางที่ 1) ในปี 1979 Abramson ได้ตั้งข้อสังเกตว่า สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตรีซึ่งมีสัญลักษณ์สูง-ขึ้นได้เปลี่ยนแปลงไปคล้ายกับสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์จัตวาซึ่งมีสัญลักษณ์ต่ำ-ขึ้น ต่อมาอีกประมาณ 10 ปี สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตรีได้เปลี่ยนแปลงอีกครั้ง โดยพบว่า สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตรีเป็นเสียงกลาง-ขึ้น และมีสัญลักษณ์ใกล้เคียงกับวรรณยุกต์จัตวาซึ่งเป็นเสียงต่ำ-ขึ้น โดยเฉพาะในงานวิจัยของ Potisuk et al (1994) ผดิมทรา (2000) และวีโลลักษณ์ (2000) และเมื่อเปรียบเทียบกับสมัยที่หนึ่ง ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันถึง 90 ปี ก็จะทำให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตรีเป็นแบบตรงกันข้าม กล่าวคือ เปลี่ยนจากสัญลักษณ์สูง-ตก เป็น สัญลักษณ์ระดับกลาง-ขึ้น

ข้อสังเกตเกี่ยวกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์ตรีในงานวิจัยของ ผดิมทรา และวีโลลักษณ์ (2000) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Potisuk, Gandour and Harper (1994) ซึ่งได้ศึกษาสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนักและพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงเบาในคำพูดต่อเนื่องภาษาไทย พบว่าสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ตรีในพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนักในคำพูดต่อเนื่องมีสัญลักษณ์เป็นกลาง-ขึ้นเช่นเดียวกับวรรณยุกต์จัตวาเพียงแต่มีระดับเสียง (pitch height) ต่างกัน

การเปลี่ยนแปลงอีกประการหนึ่งของผู้เขียนสังเกตเห็นคือ วรรณยุกต์ตรีมี

ค่าระดับเสียงลดต่ำลงเรื่อย ๆ (ดูภาพที่ 11) นับตั้งแต่ช่วงต้นสมัยที่สาม ซึ่ง Abramson (1979) พบว่า วรรณยุกต์ตรีเป็นเสียงสูง-ขึ้น-ตก จนในสมัยปัจจุบันวรรณยุกต์ตรีเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงกลาง-ตก-ขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ขยับลงและเข้าใกล้วรรณยุกต์จัตวาซึ่งเป็นเสียงต่ำ-ตก-ขึ้น ดังนั้น แม้ว่า Abramson (1979) จะพบว่า สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ได้มีผลต่อการรับรู้ของผู้ฟัง อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 1994 จนปัจจุบัน (ปี ค.ศ. 2000) วรรณยุกต์ตรีได้แสดงการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปอีกครั้ง จึงน่าจะมีการวิจัยในแง่การฟังและการรับรู้เพิ่มเติม

ภาพที่ 11 เปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีกับวรรณยุกต์จัตวาในปี ค.ศ. 1979 และ 2000

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ วรรณยุกต์จัตวาในภาษาไทยใต้ รับการจำแนกให้เป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (Contour tone) และในปัจจุบัน สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีเมื่อพิจารณาลักษณะเชิงกลศาสตร์เห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งระดับเสียงและการขึ้น-ตก จึงไม่ควรกำหนดให้เป็นวรรณยุกต์ระดับเช่นเดียวกับวรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์เอก แต่ควรกำหนดให้วรรณยุกต์ตรีเป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (กลาง-ขึ้น) เช่นเดียวกับ

วรรณยุกต์โท (สูง-ตก) และวรรณยุกต์จัตวา (ต่ำ-ขึ้น)

ในบทความนี้ ผู้เขียนมีได้พิจารณาข้อจำกัดเรื่องเพศของผู้บอกภาษา เนื่องจากปัจจัยด้านเพศมีอิทธิพลต่อการแปรและการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์น้อยกว่าปัจจัยด้านอายุซึ่งเกี่ยวเนื่องกับเวลา ส่วนอายุของผู้บอกภาษาในงานวิจัยของผดมินทรา (2000) และ วีไลลักษณ์ (2000) แม้จะห่างกันประมาณ 10 ปี แต่ผู้วิจัยก็จัดให้อยู่ในสมัยเดียวกันเนื่องจากถือว่าเป็นคนร่วมสมัย

จากพัฒนาการของวรรณยุกต์ที่เกิดขึ้นน้อยอย่างเป็นค่อยไปตลอดเวลา รวมทั้งว่าวรรณยุกต์มีชีวิต กล่าวคือ มีการเกิด เปลี่ยนแปลง และสูญสิ้นไป ทำให้ผู้เขียนคิดว่าเมื่อถึง ณ เวลานั้นในอนาคต สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีหรือวรรณยุกต์จัตวาก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปอีกเพื่อหลีกเลี่ยงการมีสัทลักษณะที่คล้ายคลึงกัน อันอาจส่งผลต่อการฟังและการรับรู้เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย

สรุปผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทย ในช่วงระยะเวลา 90 ปี คือ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1911-2000 พบว่า สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีได้เปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านระดับเสียงสูงต่ำ (pitch height) และการขึ้นลงของระดับเสียง (pitch contour) ในลักษณะสลับทิศทาง กล่าวคือ จากเสียงสูง-ตก เป็น กลาง-ขึ้น ในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวของคนรุ่นใหม่ จึงน่าจะได้มีการศึกษาในเชิงการรับรู้เสียงวรรณยุกต์ตรีกับวรรณยุกต์จัตวาว่าผู้ฟังมีปัญหาหรือไม่ ถ้าไม่มีบริบทช่วยเอื้อในเรื่องความหมาย

เอกสารอ้างอิง

- ปิยฉัตร ปานโรจน์. 2534. ลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทย
กรุงเทพฯ: การแปรตามกลุ่มอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัย
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดึนทรา ธีรานนท์. 2543. หน่วยจังหวะกับการแปรของวรรณยุกต์ในคำพูดต่อ
เนื่องภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลลักษณ์ จุฬาทะวงศ์. 2544. วรรณยุกต์ในภาษาไทยที่พูดโดยคนไทย คน-
แต่ใจ และคนซีกส์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทภาควิชา
ภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2543. เอกสารประกอบการบรรยายชุด แนวคิดเกี่ยว
กับการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา ในการอบรม
โครงการเครือข่ายวิทยานิพนธ์ปริญญาโทไทยศึกษา (ภาษาศาสตร์),
13-23 มกราคม 2543.

Abramson, Arthur S. 1962. *The vowels and tones of Standard Thai: Acoustical measurements and experiments*. Indiana University Research Center in Anthropology, Folklore and Linguistics, Publication No. 20: Bloomington, Inc.

Abramson, Arthur S. 1975. The tone of central Thai: Some perceptual experiments. In *Studies in Tai linguistics in honor of William J. Gedney*, Jimmy G. Harris, and James R. Chamberlain, eds. Pp. 1-16. Bangkok: Central Institute of English Language Office of State Universities.

Abramson, Arthur S. 1979. The coarticulation of tones: An acoustic study of Thai. In *Studies in Tai and Mon-Khmer*

- phonetics and phonology in honour of Eugenie J.A. Henderson*, In T. L-Thongkum, P. Kullavanijaya, V. Panupong, and K. Tinsabadh, eds. Pp. 1-9. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Bradley, C.B. 1916. *Siamese tones*. University of California Publication in American Archaeology and Ethnology, 12. 5: 195-218.
- Erickson, Donna. 1974. Fundamental frequency contours of the Thai tones of Standard Thai. *Pasaa*, 4: 1-25.
- Gandour, J., A. Tumtavitikul, and N. Sattamnuwong. 1999. Effects of speaking rate on Thai tones. *Phonetica*, 56: 163-134.
- Hiranburana, S. 1972. Changes in pitch contours of unaccented syllables. In *Tai phonetics and phonology*, J. Harris, and R. Noss, eds. Pp. 23-27. Bangkok: Central Institute of English Language.
- L-Thongkum, Theraphan. 1997. Tone change and language contact: A case study of Miao-Yao and Thai. In *Southeast Asian linguistics studies in honour of Vichin Panupong*, Arthur Abramson, ed. Pp. 297-370. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- McFarland, George Bradley. 1944. *Thai-English dictionary*. California: Standford University Press.
- Potisuk, Siripong., Jackson T. Gandour, and Mary Harper. 1994. F₀ corelates of stress in Thai. *Linguistics of the Tibeto-Burman Area*, 17.2.
- Tamtavitikul, Apiluck. 1994. Consonant onsets and tones in Thai. Unpublished Ph.D. Dissertation. University of Texas at Austin.

Tingsabadh, K., and D. Deeprasert. 1997. Tones in Standard Thai connected speech. In *Southeast Asian linguistics studies in honour of Vichin Panupong*, Arthur Abramson, ed. Pp. 297-370. Bangkok: Chulalongkorn University Press.